

Groch siewny

Uwagi ogólne

Aktualnie w Krajowym rejestrze znajdują się 34 odmiany. Zostały podzielone na dwie grupy:

- ogólnoużytkowa (25 odmian) którą stanowią odmiany wąsolistne o średniowysokich roślinach, białych kwiatach i żółtych nasionach

- pastewna (9 odmian) rośliny w tej grupie różnią się między sobą ulistnieniem, barwą nasion i kwiatów, wysokością, a także większą zawartością białka w nasionach u odmian z grupy ogólnoużytkowej. Większość z zarejestrowanych odmian pochodzi z krajowych hodowli. W celu poszerzenia informacji o odmianach w opracowaniu uwzględniono wyniki z ZDOO Marianowo i SDOO Krzyżewo z sąsiedniego województwa podlaskiego, a także średnie plonowanie odmian z kraju.

Wyniki doświadczeń

Rok 2023 był mniej korzystny pod względem plonowania grochu siewnego w stosunku do roku ubiegłego, jedynie w ZDOO Marianowo uzyskano wyższe plony nasion. Wśród odmian ogólnoużytkowych w plonowaniu wyróżniły się: w Marianowie– Kazek oraz Grot, w Krzyżewie– Astronaute, Kazek oraz Asgard. W Ruskiej Wsi najwyżej plonującymi odmianami były Tytan i Kazek oraz z katalogu CCA Ostinato. Wśród odmian pastewnych najwyższym plonowaniem we wszystkich doświadczeniach wykazała się odmiana Mefisto. Analiza ostatniego trzylecia przedstawia, iż dobrze i stabilnie plonującymi odmianami są Batuta, Grot i Kazek.

Najwyższą masą tysiąca nasion w ostatnim roku (MTN) charakteryzowały się Kazek, Olimp, Grot oraz Orchestra z katalogu CCA, a najniższą MTN cechowały się z grupy odmian pastewnych Turnia i Colin.

Tabela 1.

Groch siewny. Odmiany badane. Rok zbioru: 2023

Lp.	Odmiana	Kod kraju pochodzenia	Rok wpisania do Krajowego rejestru *	Rok włączenia do LOZ	Hodowca (jednostka prowadząca hodowlę zachowawczą lub dla odmian zagranicznych krajowy przedstawiciel)
odmiany ogólnoużytkowe					
1.	Tarchalska	PL	2004		DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
2.	Batuta	PL	2009	2021	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
3.	Astronaute	FR	2017	2021	Saaten- Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL-62-100 Wągrowiec
4.	Olimp	PL	2017		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
5.	Mandaryn	PL	2019	2021	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
6.	Nemo	PL	2019	2021	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
7.	Grot	PL	2020	2022	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
8.	Kazek	PL	2020	2022	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
9.	Prosper	FR	2020	2022	IGP Polska sp. z o.o. sp. k., ul. Wyspiańskiego 43; PL-60-751 Poznań
10.	Tytan	PL	2021		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
11.	Asgard	DE	2023		Saaten- Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL-62-100 Wągrowiec
12.	Jowisz	PL	2023		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
13.	SM Market	PL	2023		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
14.	Ostinato	FR	CCA		Saaten- Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL-62-100 Wągrowiec
15.	Orchestra	FR	CCA		Saaten- Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL-62-100 Wągrowiec
odmiany pastewne					
16.	Hubal	PL	2005	2021	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
17.	Milwa	PL	2005		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
18.	Turnia	PL	2011		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
19.	Mefisto **	PL	2019		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
20.	Colin **	PL	2022		DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan

*- według „Listy odmian roślin rolniczych wpisanych do Krajowego rejestru w Polsce”

**- odmiana wysoka

CCA – Wspólnotowy katalog odmian roślin rolniczych

Tabela 2.

Groch siewny. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2023

Miejscowość	ZDOO Ruska Wieś woj. warmińsko- mazurskie	SDOO Krzyżewo woj. podlaskie	ZDOO Marianowo woj. podlaskie
Kompleks rolniczej przydatności gleby	pszenny dobry	pszenny dobry	żytni bardzo-dobry
Klasa bonitacji gleby	IV b	IV b	IV a
pH gleby w KCl	6,6	5,7	5,5
Przedplon	pszenica ozima	pszenica ozima	pszenica jara
Data siewu	18.04.	14.04.	13.04.
Obsada nasion (szt./m ²)	110	110	110
Data zbioru	01.08.	03.08.	25.07.
Nawożenie mineralne			
N (kg/ha)	30	18	18
P₂O₅ (kg/ha)	50	36	36
K₂O (kg/ha)	75	102	102
Środki ochrony roślin			
Zaprawa nasienna (nazwa)	Madron 50 FS		
Herbicyd (nazwa, dawka/ha)	Boxer 800 EC (1,5l) + Wing P 462,5 EC (2,5l); Agil-S 100 EC (1,2l)	Boxer 800 EC (4l); Agil-S 100 EC (0,7l); Corum 502,4 SL (1,25l) + Dash (1l)	Boxer 800 EC (1,5l) + Wing P 462,5 EC (2,5l); Corum 502,4 SL (1,25l)
Insektycyd (nazwa, dawka/ha)	-	-	Mospilan 20 SP (0,2kg); Cyperkill Max 500 EC (0,05l)
Inne zabiegi			
Inne zabiegi (nazwa)	Nitragina	Nitragina	Nitragina

Tabela 3.

Groch siewny. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2023

Lp.	Wyszczególnienie	Ruska Wieś	Krzyżewo	Marianowo
1.	Termin początku kwitnienia (data)	11.06.	10.06.	10.06.
2.	Termin dojrzałości technicznej (data)	20.07.	17.07.	19.07.
3.	Wysokość roślin (cm)	61	80	89
4.	Wyleganie roślin w fazie końca kwitnienia (skala 9°)	9	9	9
5.	Wyleganie przed zbiorem (skala 9°)	9	3,8	7,7
6.	Masa 1000 nasion (g)	234,9	218,9	196,9
7.	Wilgotność nasion podczas zbioru (%)	15,0	14,8	15,9
8.	Plon nasion (przy wilgotności 14%) dt/ha	<u>40,4</u>	<u>32,9</u>	<u>44,6</u>

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian

Skala 9°: 9 - oznacza stan najkorzystniejszy, 1- oznacza stan najmniej korzystny

Tabela 4.

Groch siewny. Plon nasion odmian w miejscowościach (% wzorca). Rok zbioru: 2023*przy wilgotności nasion 14%*

Lp.	Odmiana	Ruska Wieś	Krzyżewo	Marianowo	średnia z miejscowości	średnia z kraju wg COBORU
<u>Wzorzec (dt/ha)</u>		<u>40,4</u>	<u>34,3</u>	<u>44,6</u>	<u>39,8</u>	<u>39,3</u>
<i>odmiany ogólnoużytkowe</i>						
1.	Tarchalska	90	100	106	99	95
2.	Batuta	100	103	108	104	100
3.	Astronaute	108	121	99	109	105
4.	Olimp	100	102	100	101	99
5.	Mandaryn	100	90	103	98	97
6.	Nemo	108	97	106	104	101
7.	Grot	91	101	117	103	101
8.	Kazek	115	112	120	116	104
9.	Prosper	98	99	90	96	97
10.	Tytan	111	100	99	103	100
11.	Asgard	103	117	101	107	108
12.	Jowisz	97	101	95	98	100
13.	SM Market	96	96	98	97	102
14.	Ostinato CCA	110	100	99	103	108
15.	Orchestra CCA	106	106	98	103	103
<i>odmiany pastewne</i>						
16.	Hubal	90	84	96	90	94
17.	Milwa	89	96	83	89	89
18.	Turnia	89	74	90	84	92
19.	Mefisto *	103	109	99	104	106
20.	Colin *	97	93	95	95	99
Liczba doświadczeń		-	-	-	3	29

Wzorzec w 2023 roku – średnia z wszystkich odmian

*- odmiana wysoka

CCA – Wspólnotowy katalog odmian roślin rolniczych

Tabela 5.

Groch siewny. Plon nasion odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2023; 2022; 2021

przy wilgotności nasion 14%

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Lata				
			2023	2022	2021	2022-2023	2021-2023
<u>Wzorzec (dt/ha)</u>			<u>39,8</u>	<u>42,3</u>	<u>41,2</u>	<u>41,1</u>	<u>41,1</u>
<i>odmiany ogólnoużytkowe</i>							
1.	Tarchalska	3	99	101	97	100	99
2.	Batuta	3	104	104	100	104	103
3.	Astronaute	3	109	100	95	105	101
4.	Olimp	3	101	105	94	103	100
5.	Mandaryn	3	98	97	102	98	99
6.	Nemo	3	104	95	110	100	103
7.	Grot	3	103	102	105	103	103
8.	Kazek	3	116	102	108	109	109
9.	Prosper	3	96	106	104	101	102
10.	Tytan	3	103	97	105	100	102
11.	Asgard	1	107	-	-	-	-
12.	Jowisz	1	98	-	-	-	-
13.	SM Market	1	97	-	-	-	-
14.	Ostinato CCA	2	103	104	-	104	-
15.	Orchestra CCA	2	103	102	-	103	-
<i>odmiany pastewne</i>							
16.	Hubal	3	90	98	98	94	95
17.	Milwa	3	89	91	103	90	94
18.	Turnia	3	84	97	95	91	92
19.	Mefisto*	3	104	94	107	99	102
20.	Colin *	2	95	104	-	100	100
Liczba doświadczeń			3	3	3	6	9

Wzorzec w 2023 średnia z wszystkich odmian

*- odmiana wysoka

CCA – Wspólnotowy katalog odmian roślin rolniczych

Tabela 6.

Groch siewny. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2023; 2021 - 2023

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Wysokość roślin (cm)		Wyleganie w fazie końca kwitnienia		Wyleganie przed zbiorem		Początek kwitnienia (kolejny dzień roku)		Dojrzałość techniczna (kolejny dzień roku)		Masa 1000 nasion (g)	
			2023	2021-2023	2023	2022	2023	2021-2023	2023	2021-2023	2023	2021-2023	2023	2021-2023
<u>Wzorzec (skala 9°)</u>			<u>77</u>	<u>88</u>	<u>9</u>	<u>8,6</u>	<u>5,8</u>	<u>5,4</u>	<u>162</u>	<u>165</u>	<u>199</u>	<u>203</u>	<u>219,0</u>	<u>226,8</u>
<i>odmiany ogólnoużytkowe</i>														
1.	Tarchalska	3	0	1	Wyleganie nie wystąpiło	0,2	0,0	-0,1	-1	-1	-1	-1	11,9	8,4
2.	Batuta	3	3	0		0,2	-0,6	-0,1	1	3	1	1	-4,1	-7,6
3.	Astronaute	3	-3	-4		-0,2	0,7	0,4	-3	-1	-2	-2	7,0	-1,4
4.	Olimp	3	-2	2		0,2	0,7	0,6	0	0	0	1	22,2	18,8
5.	Mandaryn	3	-3	-4		0,1	0,4	0,2	-1	-1	-2	-1	-4,6	4,7
6.	Nemo	3	2	5		0,2	0,2	0,1	1	1	3	2	14,6	16,8
7.	Grot	3	-8	-4		0,3	-1,8	-0,8	-1	-2	0	0	19,1	6,3
8.	Kazek	3	6	6		0,2	0,2	-0,2	0	1	2	1	30,6	24,0
9.	Prosper	3	0	3		0,1	0,4	0,1	-3	-1	-2	-1	-5,4	-2,5
10.	Tytan	3	2	0		-0,2	-0,6	-0,4	2	1	2	1	18,5	18,3
11.	Asgard	1	1	-		-	0,7	-	-2	-	-1	-	4,7	-
12.	Jowisz	1	5	-		-	0,7	-	2	-	2	-	-0,8	-
13.	SM Market	1	-3	-		-	0,7	-	2	-	1	-	-18,8	-
14.	Ostinato CCA	2	-5	-		0,2	0,7	-	0	-	0	-	-23,1	-
15.	Orchestra CCA	2	-4	-		-0,3	0,6	-	-2	-	-2	-	23,4	-
<i>odmiany pastewne</i>														
16.	Hubal	3	-3	0	-1,3	-1,8	-1,9	2	1	-1	-1	-8,7	0,1	
17.	Milwa	3	-9	-12	0,0	-0,1	-0,4	0	-1	-2	-1	-7,1	-10,3	
18.	Turnia	3	-6	-3	0,1	-0,6	-0,4	0	-1	0	0	-36,9	-37,2	
19.	Mefisto**	3	14	12	0,3	0,1	0,1	2	2	1	1	-4,6	-1,6	
20.	Colin **	2	10	-	0,1	-0,6	-	1	-	2	-	-38,1	-	
Liczba doświadczeń			3	9	3	3	2	8	3	9	3	9	3	9

Wzorzec w 2023 średnia z wszystkich odmian

*- odmiana wysoka

**Charakterystyka odmiany grochu siewnego wpisanej do Krajowego rejestru
w sezonie wegetacyjnym 2023 na podstawie Listy Opisowej Odmian COBORU
(odmiany badane w doświadczeniach regionalnych)**

ASGARD

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion bardzo duży, plon białka duży. Termin kwitnienia i dojrzewania dość wczesny, okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dość dobra. Rośliny średnio wysokie. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia i przed zbiorem duża. Odporność na mączniaka prawdziwego- dość duża, na fuzaryjne wędnięcie, zgorzelową plamistość oraz mączniaka rzekomego- średnia. Nasiona żółte, masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego i włókna surowego w nasionach średnia. Intensywność pobierania wody (tempo rozgotowywania nasion) dość duża. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m².

JOWISZ

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion duży, plon białka średni. Termin kwitnienia i dojrzewania nieco późniejszy od średniego, okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia średnia, przed zbiorem dość duża. Odporność na fuzaryjne wędnięcie, zgorzelową plamistość oraz mączniaka prawdziwego- średnia, na mączniaka rzekomego- dość mała. Nasiona żółte, masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość mała, włókna surowego średnia. Intensywność pobierania wody (tempo rozgotowywania nasion) poniżej średniej. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m².

SM MARKET

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion średni do dużego, plon białka średni. Termin kwitnienia i dojrzewania nieco późniejszy od średniego, okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia średnia, przed zbiorem dość duża. Odporność na mączniaka prawdziwego- dość duża, na fuzaryjne wędnięcie, zgorzelową plamistość oraz mączniaka rzekomego- średnia. Nasiona żółte, masa 1000 nasion mała. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość mała, włókna surowego średnia. Intensywność pobierania wody (tempo rozgotowywania nasion) średnia. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m².